Komunitní plánování sociálních služeb města Bohumína

Výstup z projektu podpořeného Strukturálními fondy EU v rámci Společného regionálního operačního programu - grantové schéma Síť sociální integrace

Podkladový materiál pro Strategický plán města Bohumína

Obsah

Úvod

1. Úvodní slovo
2. Obecně o Komunitním plánování
3. Cíle akce
4. Stručný popis podstaty akce a harmonogram akce
5. Popis realizace místního partnerství
6. Definování cílové skupiny
7. Organizační zajištění akce

Sociodemografická situace města Bohumína

(Mgr. Roman Bernatík, MěÚ Bohumín)

Analýza poskytovaných sociálních služeb ve městě Bohumín – dotazníkový průzkum

(Doc. Dr. Vojtěch Malátek, Csc. – metodik projektu, děkan Obchodně podnikatelské fakulty v Karviné)

1. Úvod
2. Uživatelé sociálních služeb - analýza
3. Poskytovatelé sociálních služeb – analýza
4. Závěr

Výstupy pracovních skupin

1. Pracovní skupina pro krizové situace
   1.1. Popis cílové skupiny a jejich potřeb
   1.2. Přehled organizací poskytujících služby v dané oblasti
   1.3. Seznam členů pracovní skupiny
   1.4. Návrh konkrétních cílů a opatření

2. Pracovní skupina pro zdravotně postižené
   2.1. Popis cílové skupiny a jejich potřeb
   2.2. Přehled organizací poskytujících služby v dané oblasti
   2.3. Seznam členů pracovní skupiny
   2.4. Návrh konkrétních cílů a opatření

3. Pracovní skupina pro péči o starší občany
   1.1. Popis cílové skupiny a jejich potřeb
   1.2. Přehled organizací poskytujících služby v dané oblasti
   1.3. Seznam členů pracovní skupiny
   1.4. Návrh konkrétních cílů a opatření

4. Pracovní skupina pro rodiny s dětmi
   1.1. Popis cílové skupiny a jejich potřeb
   1.2. Přehled organizací poskytujících služby v dané oblasti
   1.3. Seznam členů pracovní skupiny
   1.4. Návrh konkrétních cílů a opatření

5. Pracovní skupina prevence sociálně patologických jevů
   1.1. Popis cílové skupiny a jejich potřeb
   1.2. Přehled organizací poskytujících služby v dané oblasti
   1.3. Seznam členů pracovní skupiny
   1.4. Návrh konkrétních cílů a opatření

6. Pracovní skupina pro menšiny
   1.1. Popis cílové skupiny a jejich potřeb
   1.2. Přehled organizací poskytujících služby v dané oblasti
   1.3. Seznam členů pracovní skupiny
   1.4. Návrh konkrétních cílů a opatření

Závěr

Úvod

1. Úvodní slovo

Skončilo komunitní plánování sociálních služeb. Chce se mi napsat „hurá“, konečně máme komunitní plán. Ale vůbec to není tak jednoduché. Díky téměř dvouletému období, kdy jsme se setkávali, navazovali nová partnersví a kontakty, vyměňovali si zkušenosti a obohacovali se jeden o druhého, jsme uzavřeli první etapu.

Potvrdilo se, že v našem městě je celá řada kvalitních sociálních služeb, s nimiž jsou lidé velmi spokojeni. Potěšitelné je také zjištění, že naši občané jsou dobře informováni a v případě potřeby se s důvěrou obracejí na městský úřad. Důvěra nás těší a současně zavazuje. Proto si nemyslím, že máme hotovo. Naopak, jsme na začátku další etapy. Jejím úkolem už nebude mapovat situaci, ale rozvíjet a zkvalitňovat to, co již existuje a pomoci uvést do života aktivity, které v Bohumíně zatím scházejí a ukazují se jako potřebné. Cítíme také nutnost trvalé spolupráce a komunikace všech, kteří ovlivňují úroveň a rozsah sociálních služeb ve městě.

Chci poděkovat všem, kteří se účastnili právě končící etapy. Velice si cením jejich zájmu a chuti pokračovat v práci a podílet se na realizaci vytýčených cílů. Je to nezbytný předpoklad, aby doporučení, uvedená v materiálu, neskončila na papíře v šuplíku, ale dostala se do života a usnadnila řešení problémů lidí, kteří naši pomoc potřebují.

Bohumín, březen 2007

Mgr. Věra Palková
místostarostka města Bohumína

2. Obecně o Komunitním plánování

Komunitní plánování je metoda použitelná při řešení a plánování řady oblastí. Její podstata spočívá ve vzájemné a aktivní spolupráci těch, kterých se daná oblast či téma nějakým způsobem dotýká.V ČR je metoda komunitního plánování využívána zejména při plánování v oblasti poskytování sociálních služeb.

Komunitní plánování výrazně posiluje principy zastupitelské demokracie. Charakteristickými znaky komunitního plánování jsou: důraz kladený na zapojování všech, kterých se zpracovávaná oblast týká, dialog a vyjednávání. Výstupem je pak dosažení výsledku, který je přijat a podporován většinou účastníků.

Tato metoda důsledně uplatňuje tyto principy:

- Princip triády
- Princip rovnosti
- Princip skutečných potřeb
- Princip dohody
- Princip „Vše je veřejné“
- Princip dosažitelnosti řešení
- Princip cyklického opakování
- Princip kompetence účastníků
- Princip přímé úměry

Komunitního plánování se účastní zadavatel, poskytovatelé sociálních služeb, uživatelé sociálních služeb (současní i potenciální), veřejnost, partneři.

Zadavatel – město Bohumín

Poskytovatelé služeb

Poskytovatelem sociálních služeb může být fyzická osoba, nestátní nezisková organizace, organizace zřízená obcí, organizace zřízená krajem, organizace zřízená státem. Všichni poskytovatelé mají při komunitním plánování rovné postavení. Jejich cíle a záměry mají

stejnou váhu. V rámci komunitního plánování je nutné také zmapovat jejich počty, předmět poskytovaných služeb, jejich otevřenost a dostupnost pro všechny občany, úroveň kvality atd.

Uživatelé sociálních služeb

Uživatel sociálních služeb je člověk v nepříznivé sociální situaci, kterému jsou služby určeny. Cíle a záměry uživatelů mají při komunitním plánování stejnou váhu jako cíle a záměry zadavatelů a poskytovatelů. Vyhledávání, oslovování a zapojování uživatelů do práce na komunitním plánu je nenahraditelná možnost, jak zjistit potřeby v sociálních službách, jak získat informace o kvalitě poskytovaných služeb, jak objevit existující mezery v jejich nabídce a nové zdroje pro uspokojování potřeb.

Veřejnost

Veřejnost musí být průběžně seznamována se záměry, výsledky a cíli komunitního plánu. Cílem předem připravené informační strategie je zajistit přístup veřejnosti k informacím. Je žádoucí, aby se veřejnost procesu komunitního plánování účastnila od samého počátku.

Partneři, další organizace

Protože efektivita procesu komunitního plánování se zvyšuje počtem zapojených partnerských organizací, byly v rámci tohoto projektu osloveny všechny veřejné instituce, nemocnice, úřad práce, školy, nestátní neziskové organizace a policie. Osloveny byly i občanské iniciativy a etnické skupiny, působící na území města Bohumína.

Pro zjištění názorů a postojů obyvatel města jsme použili techniku dotazníkového šetření. V rámci tohoto projektu byly distribuovány dva typy dotazníků – jeden pro uživatele, druhý pro poskytovatele sociálních služeb.

3. Cíle akce

Rozsah a forma pomoci či podpory, poskytnuté prostřednictvím sociálních služeb, musí zachovávat lidskou důstojnost osob. Pomoc musí vycházet z individuálně určených potřeb osob, musí působit na osoby aktivně, podporovat rozvoj jejich samostatnosti, motivovat je

k takovým činnostem, které nevedou k dlouhodobému setrvávání nebo prohlubování nepříznivé sociální situace a posilovat jejich sociální začleňování. Sociální služby musí být poskytovány v zájmu osob a v náležité kvalitě takovými způsoby, aby bylo vždy důsledně zajištěno dodržování lidských práv a základních svobod osob. (Zákon č. 108/2006 Sb.)

Všeobecným cílem komunitního plánování je EFEKTIVNÍ zapojení zadavatele – města Bohumín, uživatelů a poskytovatelů sociálních.a zdravotních služeb do procesu plánování rozvoje těchto služeb.

Specifickými cíli akce je :

- dosažení lepší návaznosti sociálních služeb
- zvýšení efektivnosti poskytování sociálních služeb
- vytvoření systému, který vychází v co největší míře vstříc uživatelům sociálních služeb
- vznik nových místních partnerství

V Bohumíně nás k zahájení práce na tvorbě komunitního plánu vedly tyto skutečnosti

- potřeba zmapovat současný rozsah poskytovaných socálních služeb
- potřeba zjistit jejich kvalitu
- potřeba ověřit efektivitu poskytovaných služeb
- využít potenciálu všech zúčastněných stran v rámci komunitního plánování

Na základě zpracovaného materiálu bude následovat další práce, směrovaná k realizaci zjištěných potřeb. Jako samozřejmost vnímáme pokračující komunikaci se všemi subjekty, zapojenými do komunitního plánování, včetně široké veřejnosti.

4. Stručný popis podstaty akce a harmonogram akce

Místo realizace

Komunitní plánování sociálních služeb probíhalo na území města Bohumína, které mělo ke dni 31.12.2005 **23 002 obyvatel**. Město Bohumín je městem s rozšířenou působností.

Popis realizace akce

Zastupitelstvo města Bohumína schválilo na svém zasedání dne 14.12.2005 záměr zpracování Komunitního plánování sociálních služeb města Bohumína. Komunitní plánování sociálních služeb navazuje na materiál „Systém sociálních služeb“, který byl schválen radou města v roce 2001.

Samotné komunitní plánování bylo rozděleno do tří fází – přípravné, realizační a provozní. V rámci přípravné fáze byla vytvořena organizační struktura, s vymezením kompetencí a odpovědností.

PŘÍPRAVNÁ FÁZE **(10/2005 – 02/2006)**

- ustanovení skupiny pro komunitní plánování v Bohumíně 10/2005
- vytvoření pracovních skupin pro jednotlivé cílové skupiny (Skupina pro prevenci sociálně patologických jevů, Skupina pro péči o starší občany, Skupina pro menšiny, Skupina pro zdravotně postižené občany, Skupina pro řešení krizových situací a Skupina pro rodiny s dětmi) 10/2005
- vytvoření organizační struktury komunitního plánování 11-12/2005
  schválení záměru vytvoření komunitního plánu zastupitelstvem města 12/2005
- příprava žádosti o příspěvek z rozpočtu kraje včetně příloh a projektové dokumentace 01-02/2006

REALIZAČNÍ FÁZE **(02/2006 – 03/2007)**

- sociálně-demografická analýza – zjištění podrobností o občanech v jednotlivých cílových skupinách 03/2006
- veřejné projednávání – úvodní konference, seznámení veřejnosti se záměrem vytvořit komunitní plán sociálních služeb města, vysvětlení metodiky komunitního plánování, seznámení s časovým harmonogramem a finančním plánem, místo realizace - MěÚ Bohumín 23.3.2006
- zmapování současné nabídky sociálních služeb, dotazníkové šetření mezi poskytovateli sociálních služeb 04/2006 – 05/2006
- školení vedoucích pracovních skupin a partnerů projektu, SWOT analýza – Doc. Malátek, metodik projektu 24.5.2006
- zpracování a vytištění Katalogu sociálních služeb (náklad 500 ks) 07/2006 – 08/2006
- školení studentů a osob, kteří zajišťovali roznos dotazníků pro uživatele, místo realizace - MěÚ Bohumín 22.11. a 12.12.2006
- dotazníkové šetření mezi uživateli a poskytovateli sociálních služeb, distribuce 498 dotazníků uživatelům a 6 dotazníků poskytovatelům sociálních služeb města Bohumína 12/2006 – 01/2007
- výstupy jednotlivých pracovních skupin a stanovení cílů 02 – 03/2007
- předložení materiálu k připomínkování odborné veřejnosti – v rámci workshopu, seznámení se s materiálem v rámci jednotlivých pracovních skupin 22.3.2007
- závěrečný workshop – nasměrování jak dál, jaké aktivity po skončení projektu – v prostorách MěÚ Bohumín 22.3.2007
- vytištění barevné publikace jako výstupu projektu Komunitního plánování sociálních služeb města Bohumína v nákladu 100 ks 03/2007
- stanovení priorit – předložení radě města 10.4.2007
- projednání ukončení 1. fáze projektu Komunitního plánování sociálních služeb města Bohumína zastupitelstvem 04/2007
- schválení projektu Komunitního plánování sociálních služeb města Bohumína zastupitelstvem, jako podklad pro Strategický plán města Bohumína 06/2007

PROVOZNÍ FÁZE **(2007 – 2010)**

Výsledky komunitního plánování sociálních služeb budou zaváděny do praxe.

Jde o nepřetržitý a neustálý proces zjišťování potřeb občanů, které by měly být v souladu s opatřeními, prováděnými městem. Proto i po zpracování Komunitního plánu sociálních služeb města Bohumína bude nadále veřejnost informována a budou zajištěny mechanismy pro změny a doplňky opatření v této oblasti.

Výsledkem je nastavení systému sociálních služeb na místní úrovni, které odpovídá zjištěným místním potřebám a reaguje na lokální odlišnosti.

Dokumenty zpracované v rámci procesu zahájení komunitního plánování

- Sociodemografická situace města Bohumína
- Katalog sociálních služeb města Bohumína
- Analýza poskytovaných sociálních služeb ve městě Bohumín

5. Popis realizace místního partnerství

Vytvoření harmonického rozvoje města nemůže zabezpečit sebedokonalejší management města, pokud zůstane ve své činnosti omezen pouze na zastupitelstvo a nejužší vedení . Proto se managament města neobejde bez spolupráce - partnerství všech subjektů, tvořících produkt města. Partnerství je tedy jedním z nejvýznamnějších prvků komunitního plánování.

Do akce byli v rámci zahájení projektu zapojeni partneři, se kterými byly uzavřeny dohody o partnerství. Jedná se o Slezskou diakonii, Charitu Bohumín, Občanské sdružení Centrum mladé rodiny Bobeš, Občanské sdružení Maryška a Bohumínskou městskou nemocnici, a.s.. Zástupci partnerských organizací pracovali v jednotlivých pracovních skupinách, účastnili se jako respondenti dotazníkového šetření, dávali připomínky a podněty k projednání ze své oblasti působení, nebo se jinak účastnili předkládaného projektu – například poskytnutím prostor pro jednání pracovní skupiny apod.

V rámci projektu bylo vytvořeno dalších 5 nových místních partnerství – nejvýznamnější prvek komunitního plánování (Domov důchodců a ústav pro dospělé Bohumín, p.o., Centrum

sociálních služeb Bohumín, p.o., Farní sbor Slezské církve evangelické a.v. v Bohumíně, Občanské sdružení Rodinné centrum Slůně a Dům dětí a mládeže v Bohumíně).

6. Definování cílové skupiny

Uživatelé sociálních služeb

Uživatel sociálních služeb je člověk v nepříznivé sociální situaci, kterému jsou služby určeny. Cíle a záměry uživatelů mají při komunitním plánování stejnou váhu jako cíle a záměry zadavatelů a poskytovatelů. Vyhledávání, oslovování a zapojování uživatelů do práce na komunitním plánu je nenahraditelná možnost, jak zjistit potřeby v sociálních službách, jak získat zpětné informace o kvalitě poskytovaných služeb, jak objevit existující mezery v jejich nabídce a nové zdroje pro uspokojování potřeb.

Uživatele sociálních služeb jsme v rámci komunitního plánování rozdělili do šesti cílových skupin:

- občané, u kterých je nutné provádět **prevenci sociálně patologických jevů**
- **starší** občané (důchodci od 60ti let)
- **menšiny**
- **zdravotně postižení občané**
- občané **v krizových situacích**
- **rodiny s dětmi**

Akce se týká několika skupin sociálně ohrožených osob (děti a mládež ohrožené delikvencí, dlouhodobě nezaměstnaní, národnostní a etnické menšiny), řeší problematiku v oblasti sociální integrace formou odstraňování bariér a prevence u sociálně ohrožených osob.

Cílem komunitního plánování sociálních služeb je mimo jiné zmapování počtu občanů v jednotlivých cílových skupinách, jejich informovanost a především zjistit jejich přání a potřeby. Klienti sociálních služeb musí stát vždy v centru pozornosti sociálního systému.

7. Organizační zajištění akce

V rámci organizační struktury procesu komunitního plánování ve městě Bohumín vzniklo celkem šest pracovních skupin, které samostatně řešily danou oblast sociálních služeb. Jednání pracovních skupin se uskutečňovala průběžně od prosince roku 2005 do března roku 2007.

Zastupitelstvo města a Rada města Bohumína

Komise Rady města Bohumína– sociální komise

Administrátor projektu – Ing. Hana Gonsiorová
Projektový manažer – Ing. Radim Stošek
Metodik projektu – Doc. Dr. Vojtěch Malátek Csc.

Základní **TRIÁDA** –
zadavatel (MěÚ Bohumín – Ing. Radim Stošek),
poskytovatel (Slezská diakonie – Bc. Jaroslava Krömerová),
uživatel (důchodkyně – Věra Obluková)

Koordinační skupina
(projektový manažer + vedoucí pracovních skupin + zástupce uživatelů)

Pracovní skupiny
(zástupci zadavatele, poskytovatelů a uživatelů)
Skupina pro prevenci soc.patolog. jevů
Skupina pro péči o starší občany
Skupina pro menšiny
Skupina pro zdravotně postižené občany
Skupina pro řešení krizových situací
Skupina pro rodiny s dětmi

Zastupitelstvo města a Rada města Bohumína

- politická rozhodnutí

Komise rady města Bohumína – sociální komise

- politická podpora

Administrátor projektu

- příprava žádosti o dotaci včetně příloh, zpracování projektové dokumentace
- sledování projektu z hlediska povinností, vyplývajících ze smlouvy o poskytnutí dotace
- zpracování zpráv pro krajský úřad v požadovaných termínech, zajištění zpracování vyúčtování, příprava dalších příloh atd.
- sledování projektu z hlediska plnění časového harmonogramu, finančního plánu a rozpočtu

Projektový manažer

- řízení a koordinace realizace projektu
- vedení veřejného projednávání, zajištění medializace akce v rámci stanovené informační strategie
- svolávání a vedení jednání koordinačních skupin
- úzká spolupráce s metodikem projektu – konzultace odborných záležitostí (znění dotazníků, SWOT analýza, cíle a opatření, písemné znění komunitního plánu a katalogu sociálních a zdravotních služeb atd.)

Metodik

- odborné poradenství a metodické řízení projektu
- účast na veřejných projednáváních komunitního plánu
- účast na schůzkách koordinační skupiny
- školení vedoucích pracovních skupin, partnerů projektu a dalších pozvaných

Základní TRIÁDA

- zástupce zadavatele, poskytovatelů a uživatelů sociálních služeb
- účast na jednáních koordinačních skupin, veřejných projednáváních

Koordinační skupina

- v přípravné fázi projektu – stanovení cílových skupin, vytvoření pracovních skupin, rozdělení kompetencí vedoucích skupin
- jednání skupin probíhala vždy podle potřeby při sumarizaci a projednávání úkonů, provedených v jednotlivých pracovních skupinách
- jednání svolával projektový manažer

Pracovní skupiny

- jednání probíhala 1x měsíčně, případně dle potřeby
- jednání svolával vedoucí příslušné skupiny
- každá skupina se podrobně zabývala oblastí své cílové skupiny (profil cílové skupiny, definice problémů, formulace cílů a opatření k jejich naplnění)
- podílela se na zpracování SWOT analýzy za svou oblast

Sociodemografická situace města Bohumína

Změny v populaci, z hlediska jejich změn v celkovém počtu nebo jeho struktuře, jsou předmětem studia demografie. Tato vědní disciplína se věnuje reprodukci lidských populací, což chápeme jako obnovu populace rozením a vymíráním, v širším pohledu zde také zahrnujeme změny v populaci, způsobené migrací.

Jestliže studujeme regionální populaci, vymezenou např. z hlediska administrativní jednotky různého řádu, přihlížíme k populaci celkové. V tomto případě je zřejmé, že jestliže chceme analyzovat změny v populaci města Bohumína, je nutno přihlédnout k faktorům, které determinovaly vývoj populace celé České republiky. Hodnocení demografické situace města Bohumína nelze totiž posuzovat izolovaně.

Ve druhé polovině 20. století prošla celá česká společnost významnými změnami. Demografické chování bylo formováno významnými politickými, ekonomickými a celospolečenskými změnami. Kontinuita přirozeného vývoje po 2. světové válce byla v českých zemích výrazně narušena totalitárním systémem, který se promítl do všech sfér života. Změny po rozpadu východního bloku se zákonitě promítly také do populačního vývoje, který je celkovou socio–ekonomickou situací výrazně podmíněn. Demografická situace v Česku se začala přibližovat populační situaci v ostatní Evropě, přesto mnohé rozdíly stále přetrvávají.

Co patřilo v minulosti v naší zemi k charakteristickým demografickým znakům?

Byly to: vysoká porodnost, vysoká míra uzavřených sňatků, vysoká rozvodovost, stagnace úmrtnosti na vysoké úrovni, zanedbatelný vliv mezinárodní migrace, ale také populační stárnutí.

Kam tedy lze zařadit naši zemi nyní z hlediska populačního vývoje?

S výjimkou porodnosti lze Českou republiku zařadit na rozhraní mezi Západní a Východní Evropu. Porodnost je jedna z nejnižších na světě, průměrný věk matky při narození prvního dítěte se zvýšil a třetina dětí se rodí mimo manželství. Střední délka života se v současné době pohybuje u mužů kolem 72 let a u žen kolem 78 let. Přestože došlo ke zlepšení úmrtnostních poměrů a zvýšila se střední délka života, stále nedosahujeme na vyspělé země Evropy. Významně pozitivní trend byl zaznamenán u kojenecké úmrtnosti, kde se Česká republika

po dosažení velmi nízkých hodnot dostala na evropskou špičku. Další z dobrých trendů lze pozorovat u potratovosti, zejména změna související se zpřístupněním moderních forem antikoncepce v 90. letech vedla ke snížení počtu potratů. Z hlediska uzavřených sňatků patříme mezi země s nízkým % uzavřených manželství svobodných a průměrný věk při uzavření prvního sňatku se stále zvyšuje, rozvodovost byla u nás tradičně na vysoké úrovni a tento trend se nezměnil ani po změnách na přelomu 80. a 90. let. Celkový přírůstek je po dlouhých letech v naší zemi kladný pouze díky kladnému migračnímu saldu.

Co čeká Českou republiku ve 21. století a jakým sociodemografickým výzvám bude muset čelit?

Jedním z hlavních problémů nejen u nás je demografické stárnutí. To s sebou nese především problém budoucího důchodového zabezpečení. Demografickému stárnutí se bude přizpůsobovat společnost, ekonomika a mnoho dalších aspektů života. V důsledku nárůstu počtu seniorů, především nad 80 let, dojde ke zvýšení zdravotních nákladů. Je možné rovněž očekávat větší mezigenerační rozpory mezi starými a mladými lidmi. Stále větší zastoupení důchodců se promítne v rozšiřování významné voličské základny, která může přinést do společnosti významné prvky konzervatizmu. Stejně jako celý kontinent, bude také Česká republika čelit přílivu migrantů. Je možné očekávat, že Česká republika bude brzy multikulturní společností a imigrace bude částečně oslabovat i negativní demografické trendy. Na druhou stranu je nutné ale počítat s tím, že imigranti také postupem času stárnou, takže pozitivní efekt na demografické stárnutí bude mít pouze dočasný, nebude dlouhodobý.

Tyto obecné znaky demografického chování na úrovni celého státu je nutné brát v úvahu při hodnocení na úrovni lokální. Je zřejmé, že také obyvatelstvo Bohumína **prošlo** změnami, které byly stručně přiblíženy výše.

Počet trvale bydlících obyvatel Bohumína se ve druhé polovině 20. století stále mírně zvyšoval, vrcholu dosahoval v 80. letech. Například v roce 1980 zde trvale žilo více jak 25 tis. obyvatel. Následně dochází k pomalému poklesu počtu obyvatel. Z přiložené tabulky je tento trend mírného úbytku počtu obyvatel patrný.

Tab. 1: Počet obyvatel

Obyvatelstvo	Rok 2001			Rok 2002			Rok 2003		
Městská část	**muži**	**ženy**	**celkem**	**muži**	**ženy**	**celkem**	**muži**	**ženy**	**celkem**
Nový Bohumín	7 059	7 316	14 375	7 061	7 318	14 379	7 030	7 261	14 291
Starý Bohumín	780	881	1661	782	871	1 653	772	872	1 644
Skřečoň	1 220	1 266	2 486	1 220	1274	2 494	1 221	1265	2 486
Záblatí	1 125	1 091	2 216	1 113	1 086	2 199	1 128	1 106	2 234
Pudlov	776	749	1 525	779	748	1 527	791	735	1 526
Vrbice	243	244	487	242	241	483	234	240	474
Šunychl	279	260	539	283	254	537	286	253	539
Ce l k e m	**11 482**	**11 807**	**23 289**	**11 480**	**11 792**	**23 272**	**11 462**	**11 732**	**23 194**

Zdroj: MěÚ Bohumín

Obyvatelstvo	Rok 2004			Rok 2005		
Městská část	**muži**	**ženy**	**celkem**	**muži**	**ženy**	**celkem**
Nový Bohumín	6990	7226	14 216	6 905	7157	14 062
Starý Bohumín	755	862	1617	782	874	1656
Skřečoň	1206	1274	2480	1215	1294	2509
Záblatí	1117	1100	2217	1111	1094	2205
Pudlov	794	749	1543	802	739	1541
Vrbice	231	235	466	840	252	492
Šunychl	295	255	550	291	246	537
Ce l k e m	**11 388**	**11 701**	**23 089**	**11 346**	**11 656**	**23 002**

Zdroj: MěÚ Bohumín

Příznivě lze hodnotit skutečnost, že v městských částech nedochází k výraznějším změnám počtu obyvatel, a že přirozený úbytek kompenzují osoby, které se do města stěhují. V roce 2005 v Bohumíně žilo 23 002 obyvatel, z čehož bylo 11 346 mužů a 11 656 žen. Následující tabulka přibližuje obyvatelstvo města z hlediska věkových skupin.

Tab. 2: Vývoj věkové struktury obyvatelstva Bohumína

Obyvatelstvo Rok	0-6 let	6-15 let	15-18 let	18-60 let	nad 60 let	celkem
2001	1 268	2 559	946	14 513	4 003	23 289
2002	1 273	2 442	963	14 503	4 090	23 272
2003	1 253	2 426	897	14 474	4 144	23 194
2004	1 247	2 309	887	14 688	3 958	23 089
2005	1 242	2 200	890	14 390	4 280	23 002

Zdroj: MěÚ Bohumín

V tabulce je patrný klesající podíl zastoupení dětské složky v populaci. Na druhé straně pozorujeme pomalý vzestup podílů seniorů v populaci města Bohumín. Tento trend v dalších letech bude dále akcelerovat. Demografické stárnutí bude velkou výzvou, ale i příležitostí pro město Bohumín. Tato skutečnost se promítne do všech oblastí života a bude nutné ke stárnutí populace přihlédnout také při plánování mnoha činností, služeb, vzdělávání, obchodu apod.

Na počátku nového tisíciletí také populaci Bohumína charakterizuje nepříznivý stav z hlediska demografické dynamiky. Počet zemřelých osob převyšuje počet narozených a celkový úbytek populace města brzdilo v posledních letech pouze mírně kladné migrační saldo. V minulém roce bylo migrační saldo opět po dvou letech záporné, čímž se dále prohloubil celkový úbytek obyvatelstva města. Změny ve velikosti populace, s přihlédnutím k přirozené měně obyvatelstva, ale také migračním tokům, přibližuje následující tabulka.

Tab. 3: Změny ve velikosti populace

Populace Rok	narození	úmrtí	přirozený přírůstek	stěhování do města	stěhování z města	migrační saldo	celkový přírůstek
2001	198	281	-83	279	327	-48	-131
2002	212	214	-2	314	329	-15	-17
2003	196	299	-103	361	317	44	-59
2004	202	261	-59	331	317	14	-45
2005	217	277	- 60	319	342	-23	-83

Zdroj: MěÚ Bohumín

Z hlediska národnostního složení je populace Bohumína poměrně homogenní. Mimo české národnosti patří k nejvýznamnějším národnostem slovenská a polská. Nalezneme zde také početnou romskou komunitu, ke které se však v posledním sčítání lidu přihlásilo jen 64 obyvatel. Mezi další národnosti, zastoupené v populaci Bohumína, patří národnost německá, řecká nebo vietnamská.

Více než polovina obyvatel města se nehlásí k žádnému oficiálnímu náboženskému směru. Z hlediska podílu ve struktuře věřících má nejsilnější zastoupení římskokatolická církev. Tuto s velkým odstupem následují evangelíci, příslušníci církve československé husitské a vyznavači náboženství svědků Jehovových.

Z hlediska vzdělanostních charakteristik Bohumín kopíruje pořadím stupňů vzdělání okres Karviná. Nejvíce zastoupeni jsou vyučení, které následují středoškoláci s maturitou. Podíl vysokoškoláků se v Bohumíně pohybuje okolo 6 procent.

Zpracoval: Mgr. Roman Bernatík (MěÚ Bohumín)

Analýza poskytovaných sociálních služeb ve městě Bohumín - dotazníkový průzkum

1. Úvod

V prosinci roku 2006 byl naplánován průzkum, zaměřený na spokojenost uživatelů sociálních služeb ve městě Bohumíně. Současně byla naplánována analýza současných poskytovatelů sociálních služeb ve městě s cílem blíže zhodnotit jejich využití širokou veřejností, dále jejich dostupnost, charakter i úroveň poskytovaných služeb.

Součástí analýzy byl i způsob financování těchto neziskových organizací, jejich personální zabezpečení a marketingové strategie.

Od 13.12. do 22.12.2006 byly do terénu distribuovány dotazníky pro uživatele sociálních služeb i pro jejich poskytovatele.

Celkem bylo distribuováno 498 dotazníků uživatelům sociálních služeb ve městě Bohumíně a jeho přilehlých lokalitách. Poskytovatelům sociálních služeb bylo distribuováno 6 dotazníků.
Vyplněných dotazníků uživatelů služeb se vrátilo 490. Vyřazeny byly 3 chybně vyplněné dotazníky.

Návratnost dotazníků u poskytovatelů sociálních služeb byla téměř 100 %.

V měsíci únoru byly vyhodnoceny výsledky obou částí průzkumu. První část se týkala uživatelů sociálních služeb a druhá analyzovala poskytovatele sociálních služeb ve městě Bohumíně.

Výsledky dotazníkového průzkumu slouží jako podklad pro komunitní plánování sociálních služeb města Bohumína.

2. Uživatelé sociálních služeb – analýza

2.1. Věkové kategorie respondentů

Nejpočetnější skupina respondentů – žen byla ve věku od 35 do 65-let.

2.2. Dosažené vzdělání

Z celkového počtu oslovených mužů má 47 % odborné vzdělání, zakončené výučním listem. Necelá čtvrtina – 23 % má pouze základní vzdělání. Nejmenší zastoupení, pouze 5 % a 1 % mají respondenti s vyšším odborným a vysokoškolským vzděláním.
Z celkového počtu respondentek má 32 % pouze základní vzdělání, což je necelá třetina, a více jak čtvrtina (28 %) je vyučena v oboru.

2.3. Sociální služby a jejich využívání

Na otázku využití sociálních služeb ve městě Bohumín odpovědělo 98,7 % oslovených mužů a 99,7 % oslovených žen. Respondenti mohli volit v této otázce více možností odpovědí. Více možností zvolily ženy (476 z počtu 328 dotázaných respondentek), než muži (209 z počtu 159 oslovených respondentů) Z toho vyplývá, že sociálních služeb v Bohumíně využívá více žen než mužů.

Nejvíce jsou využívány Domy s pečovatelskou službou, následuje využívání pečovatelské služby v domácnosti.
Dotázaní muži, více než ženy, preferují služby v Senior klubu (6 %) a daleko více jich využívá služeb Domovinky (6 %) a Sdružení pro pomoc mentálně postiženým (5 %). O něco více mužů (7 %) než žen (5 %) využívá služeb Domova důchodců.
Z celkového počtu oslovených žen (14 %) využívá služeb Domů s pečovatelskou službou. Následují pečovatelské služby v domácnosti (9 %). Ženy, více než muži, využívají služeb Centra mladé rodiny Bobeš (8 %) a Rodinného centra Slůně (8 %).
Nevyužívané jsou služby Tyflocentra ČR, o.p.s a O.S.Net, kontaktního centra.

V možnosti “jiné“, uvedlo necelých 7 % mužů tyto návrhy:

- služby bezdomovcům
- klub pro mládež
- církev bratrská

Ženy (4 %) navrhovaly:

- kluby mládeže
- kluby pro maminky s dětmi
- letní akce pro mládež
- masáže
- pomoc bezdomovcům – určit místo pro denní a noční pobyt

Na otázku: „Kterou ze sociálních služeb upřednostňujete ?“ odpovědělo 40 % mužů a 56 % žen. Jak vyplývá z předchozích výsledků, jsou upřednostňovány pečovatelské služby a sociální služby, které poskytují rodinná centra.

2.4. Frekvence využívání sociálních služeb

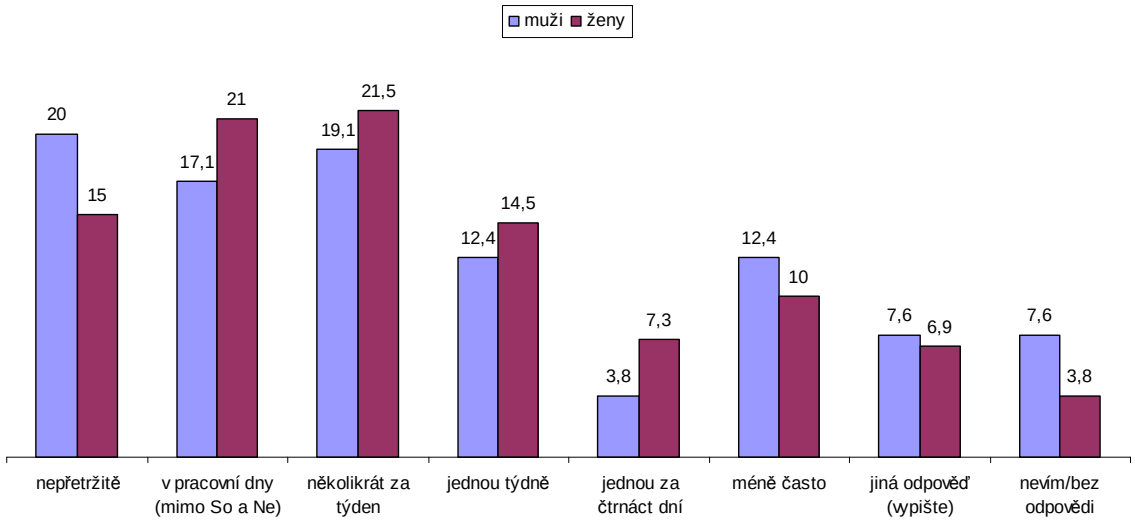

Graf č.1

Zvolené sociální služby oslovení respondenti nejvíce využívají v pracovní dny. Muži uvedli ve 20 % potřebu nepřetržité služby, 19 % žen využívá sociální služby několikrát týdně. V možnosti „jiná odpověď“ dotázaní uváděli přesný den v týdnu a počty dní v týdnu. V podstatě lze tyto odpovědi zařadit do možnosti „několikrát za týden“.

2.5. Spokojenost s poskytovanými službami

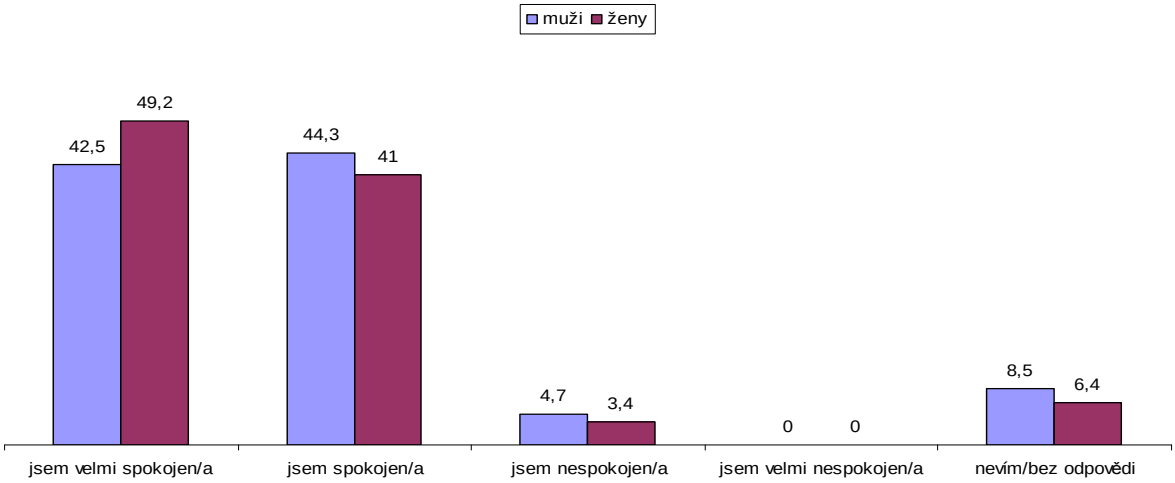

Graf č.2

Otázku zodpovědělo 67 % oslovených mužů a 71 % dotázaných žen. Z velké části jsou respondenti se službami spokojeni, jak ukazuje graf č.2.

Ti, kteří jsou se sociálními službami nespokojeni, v následujícím grafu č.3 uvádějí konkrétní příčiny své nespokojenosti.

2.6. Důvody nespokojenosti s poskytovanými službami

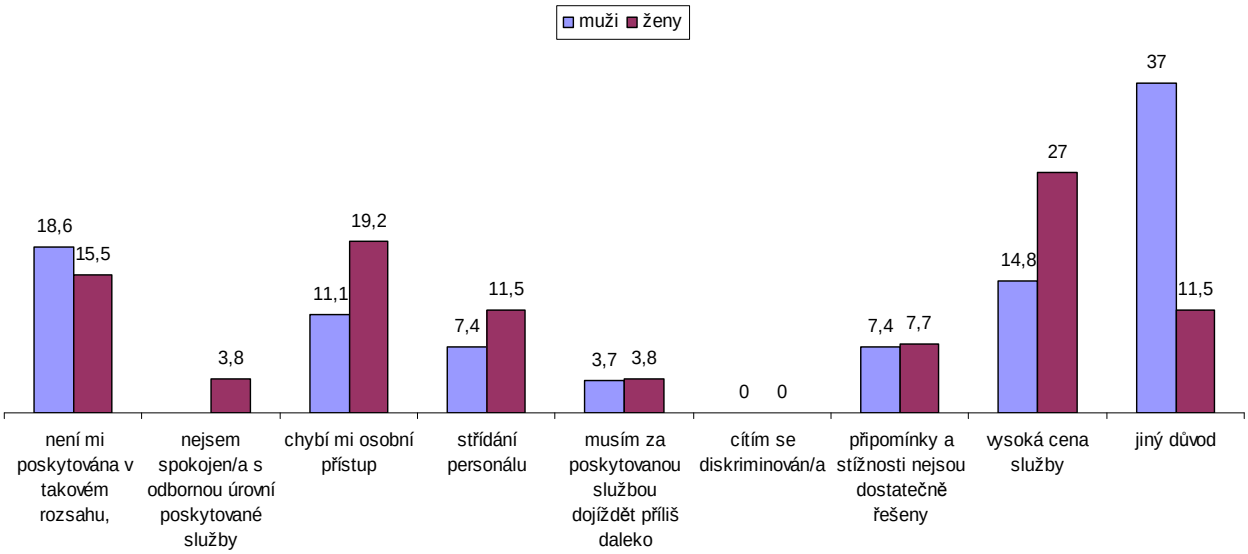

Graf č.3

Na otázku příčin nespokojenosti odpovědělo pouze 9 % mužů a 8 % žen. Jak z grafu vyplývá, 27 % nespokojených žen z celkového počtu odpovídajících respondentek, je nespokojeno s cenou služby, která se jim zdá nepřiměřeně vysoká. Následuje nespokojenost v přístupu pracovníků sociálních služeb (19 %) a rozsah poskytovaných služeb (16 %).

U mužů uvedlo 37 % odpovídajících respondentů možnost „jiné“. Bohužel, nikdo neuvedl důvod své nespokojenosti.

Vzhledem k malému procentu odpovídajících respondentů a respondentek je toto číslo zanedbatelné.

2.7. Klasifikace a hodnocení kvality poskytovaných služeb

V následujících grafech je klasifikována kvalita služeb. Respondenti mohli využít stupně klasifikace od známky 1 (nejlepší) až po stupeň klasifikace známkou 5 (nejhorší).

Z celkového počtu respondentů a respondentek klasifikovalo 64 % mužů a 74 % žen. Ostatní otázku klasifikace ignorovali.

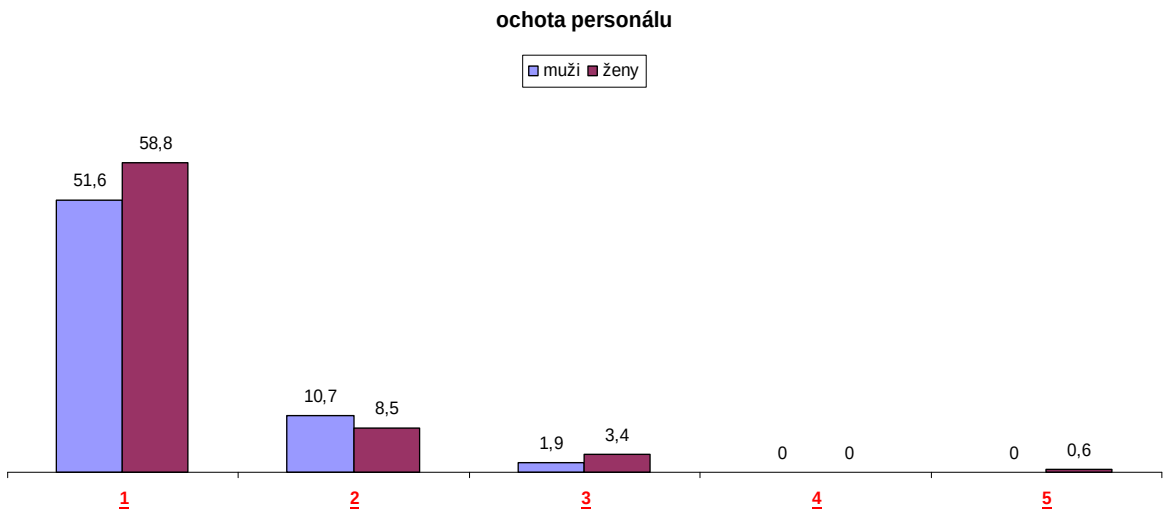

Graf č.4a

S ochotou personálu je spokojeno více žen než mužů. Známkou 1 ohodnotilo 59 % respondentek a 52 % oslovených mužů.

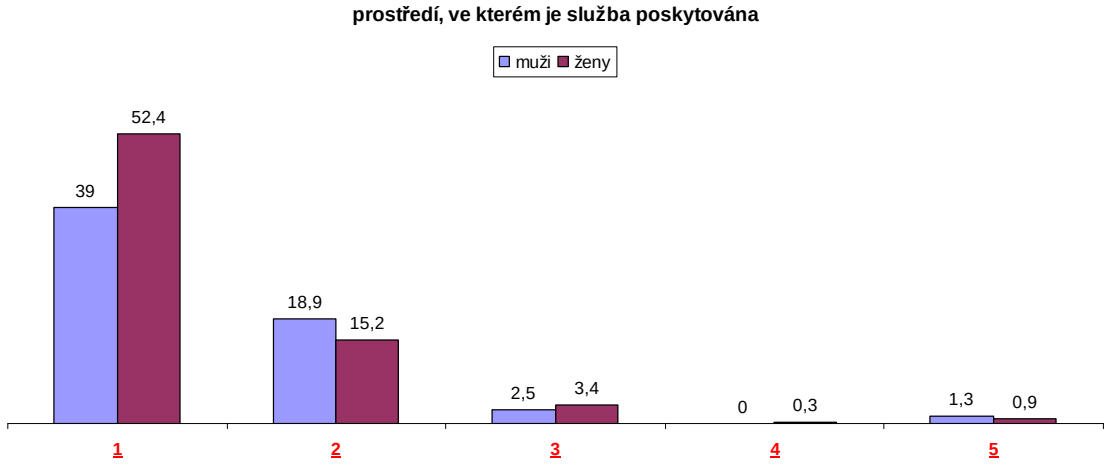

Graf č.4b

S prostředím poskytovaných služeb je spokojeno 52 % žen a 39 % mužů. Více mužů také zadalo známku 2 a 5.

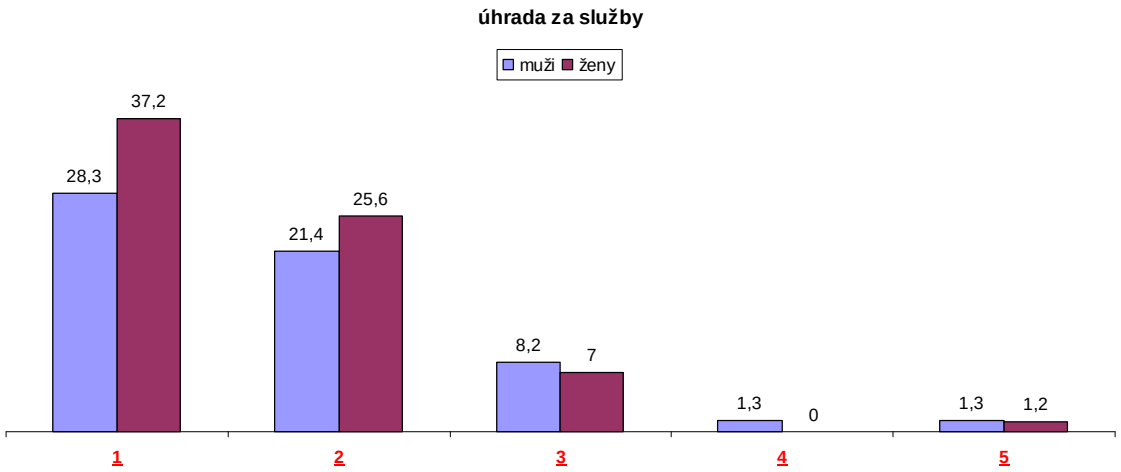

Graf č.4c

S úhradou za služby je opět spokojeno více žen než mužů. Na rozdíl od ostatních služeb je zde hodnoceno známkou 3. Muži byli přísnější a hodnotili i známkou 4 a 5.

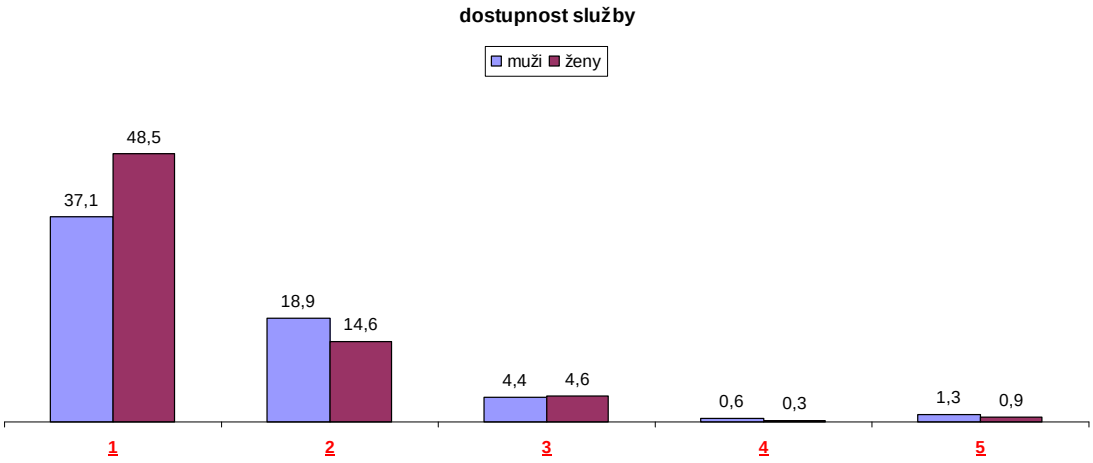

Graf č.4d

Dostupnost poskytovaných služeb je opět lépe hodnocena respondentkami. Známku 1 zadala téměř polovina klasifikujících žen, 37 % mužů hodnotilo známkou 1 a známkou 2 klasifikovalo 19 %.

V možnosti „ jiné“ ženy známkou 3 hodnotily stísněné prostory pro kočárky a špatný dojezd hromadnou dopravou.
Muži kladně hodnotili přístup personálu a kvalitu služeb.

2.8. Individuální potřeby jiného způsobu pomoci

Na tuto otázku odpovědělo 97 % mužů a 95 % žen. Více jak polovina dotázaných (53 % mužů a 54 % žen) neví a asi jedna třetina jiné služby nepotřebuje. Z celkového počtu mužů 11 % uvedlo další potřeby pomoci, které pochopili jako služby a pomoc veřejnou. Současně tyto služby respondenti a respondentky uváděli v otázce č.10 – „Jaké sociální služby, které dosud nejsou v Bohumíně poskytovány, byste uvítali“ (odpovědi a návrhy dotázaných jsou uvedeny autenticky):

- středisko na pomoc bezdomovcům, výdej oblečení
- jídelna pro bezdomovce, která je přístupná každý den
- možnost snadného zaměstnání
- centrum pro bezdomovce
- anonymní poradna pro pomoc závislým na drogách
- aby sociální odbor postiženým pomáhal a ne je šikanoval

- rozvoz obědů do bytu ve všední dny
- větší ohleduplnost ze strany rómských spoluobčanů
- noční lékařská pohotovost

Z celkového počtu žen 10 % uvedlo své návrhy a opět definovaly tyto služby jako služby pro širokou veřejnost (jsou uvedeny autenticky):

- hlídání dětí v domácnosti
- chybí možnost denního umístění do respitu
- vysoké ceny služeb pro důchodkyně
- větší bezpečnost ve večerních hodinách
- v prostorách vlakového nádraží odstranit bezdomovce
- málo sanitek
- výtah v Domě s pečovatelskou službou
- služby právníka při jednání na úřadech
- asistenční služba
- jídelna s levným jídlem
- levné letní pobyty pro děti
- Církev Bratrská – setkání maminek, akce pro rodiny
- Církev Bratrská – akce pro mládež
- Církev Bratrská – něco pro svobodné maminky
- Církev Bratrská – klub Tornádo

2.9. Možnosti získávání informací o sociálních službách a jejich využití

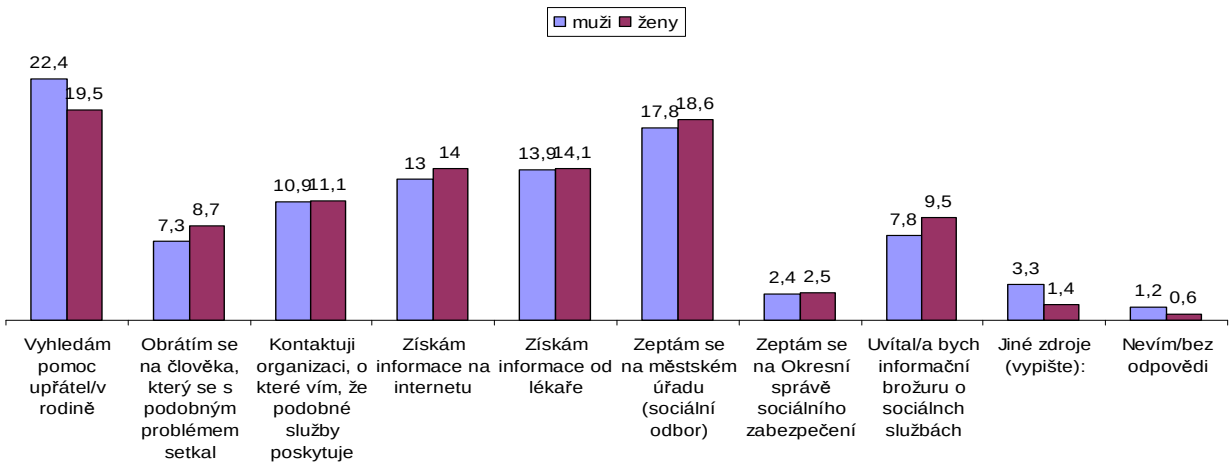

Graf č.5

Na otázku „Možnosti získávání informací o sociálních službách a jejich využití“, odpověděli téměř všichni ze 100 % dotázaných. Nejčastěji by vyhledali pomoc v rodině (22 % muži a 20 % ženy) a na druhém místě by volili pomoc na odboru sociálních věcí (18 % muži a 19 % ženy). S minimálním procentuelním rozdílem by se obrátili o pomoc na lékaře (14 %), nebo by využili při získávání informací internetu (14 % ženy a 13 % muži). Minimální počet respondentů (2 %) by se obrátil na Správu sociálního zabezpečení. Informační brožuru by uvítalo 10 % oslovených žen a 8 % dotázaných mužů. Tento způsob informací byl uveden i v možnosti odpovědi „jiné“, kde jej navrhovala 3% mužů. Pouze 1% žen uvedlo sousedskou pomoc jako jednu z možností získání informací.

2.10. Návrhy na zlepšení sociálních služeb

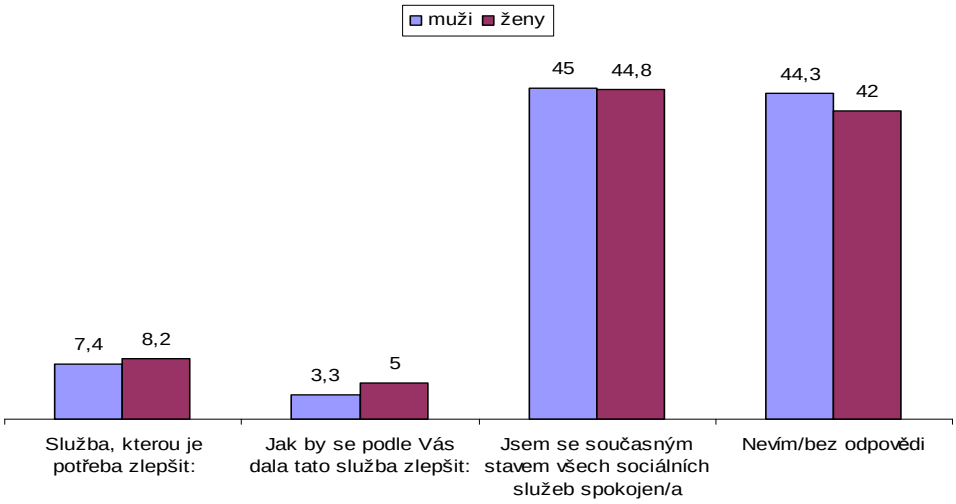

Graf č.6

Z celkového počtu oslovených vyplnilo otázku „Návrhy na zlepšení sociálních služeb“, celkem 95 % respondentů. Z toho 94 % mužů a 96 % žen.

Drtivá většina (45 %) je spokojena se současnou úrovní sociálních služeb. Další možnosti odpovědi nevolilo (44 % mužů a 42 %žen). Z celkového počtu zvolilo 7 % mužů a 8 % žen možnost odpovědi „Služba, kterou je třeba zlepšit“, ale již blíže neuvedli, v čem. Vycházíme z předpokladu, že odpověď považovali za faktickou.

3. Poskytovatelé sociálních služeb – analýza

Kapacita zařízení pro jednotlivé typy poskytovaných služeb.

	Poskytovaná služba	Kapacita (klientů/rok)	Poznámka
Slezská diakonie raná péče	Denní stacionář	30 dětí	nejde o kapacitu na rok, ale v daný okamžik poskytování služby, tzn., kolik klientů ji může využít najednou, během roku se klienti"prostřídají", tzn., že za rok to může být klidně i 50 uživatelů….. (viz. Provozní řád služby)
	Ranná péče	10 rodin	
	Odlehčovací služby-respitní péče	12 dětí	
	Poskytovaná služba	**Kapacita (klientů/rok)**	**Poznámka**
Slezská diakonie Kanaan	Terénní program-Kontakt	7 lidí/denně	
	Sociální poradenství-Kontakt	10 lidí/denně	
	Minikurzy sociální integrace-Kontakt	6 lidí/denně	
	NZDM Kanaan	20 lidí/denně	
	Poskytovaná služba	**Kapacita (klientů/rok)**	**Poznámka**
Charita Bohumín	Domov pro seniory	18 klientů současně	25 – 30 klientů za rok
	Odborné sociální poradenství	650 dotazů ročně	
	Odlehčovací služby (péče o seniory)	3 - 6 klientů ročně	
	Hmotná pomoc sociálně slabým	2000 návštěv ročně	
	Půjčování ošetř. pomůcek	50 klientů/rok (odhad)	
	Poskytovaná služba	**Kapacita (klientů/rok)**	**Poznámka**
Centrum mladé rodiny BOBEŠ			
		2500 kontaktů/rok	
	Poskytovaná služba	**Kapacita (klientů/rok)**	**Poznámka**
Domov důchodců a ústav pro dospělé Bohumín			
	Domov pro seniory	88	
	Ústav pro dospělé	60	
	Poskytovaná služba	**Kapacita (klientů/rok)**	**Poznámka**
Centrum sociálních služeb Bohumín přísp.org.	Denní stacionář	25	
	Pečovatelská služba – rozvoz obědů	160	
	Pečovatelská služba - služby v terénu	neomezeně	
	Pečovatelská služba v DPS	106 bytů	

Provozní doba poskytovaných služeb.

	Provozní doba	Poznámka
Slezská diakonie raná péče	Ranná péče: v pracovní dny 7,00 - 15,30	Dohoda s rodinou, četnost návštěv dle potřeb rodiny, nejméně však1xza 3měsíce
	Respitní péče: v pracovní dny po celý rok ambulantně: od 12,30 do 15,30 terénně: od 16,00 do 22,00	Pravidla doby poskyt. služby jsou nastavena pro jednotlivou rodinu. - v pracovní dny po celý rok 3 x týdně - 1 x týdně (1 x měsíčně lze službu sjednat o víkendu či ve svátek)
	Denní stacionář: od 6,00 do 15,30 hod.	Služby jsou poskytovány uživatelům po celý rok v pracovních dnech.
	Provozní doba	Poznámka
Slezská diakonie Kanaan	**Kanaan:**	**Kontakt:**
	pondělí a středa: 13.00 - 19.00 hod.	terénní program: pondělí, středa, čtvrtek, pátek: 7.30 - 12.30 hod.
	úterý a čtvrtek: 13.00 hod. - 18.00 hod.	úterý: 8.00 - 12.30 hod.
	pátek :13.00 hod. - 17.00 hod.	sociální poradenství: pondělí až pátek: 8.00 - 11.00 hod.
		minikurzy: pondělí až pátek: 10.00 - 16.00 hod
	Provozní doba	Poznámka
Charita Bohumín	Domov pro seniory: - nepřetržitě	
	Odborné sociální poradenství	2 x týdně: 9.00 - 18.00 hod. 2 x týdně: 13.00 - 15.00 hod.
	Hmotná pomoc sociálně slabým:	2 x týdně po 3 hodinách, po dohodě kdykoli v pracovní dny
	Odlehčovací služba (péče o seniory):	2 - 3 měsíce v roce nepřetržitě
	Půjčování ošetřovatelských pomůcek:	v pracovní dny: 6.00 - 14.00 hod.
	Provozní doba	Poznámka
Centrum mladé rodiny BOBEŠ	Pondělí až pátek: dopolední a odpolední hodiny	
	Provozní doba	Poznámka
Domov důchodců a ústav pro dospělé Bohumín	Celoroční, nepřetržitá	
	Provozní doba	Poznámka
Centrum sociálních služeb Bohumín přísp. org.	Denní stacionář: PO – PÁ od 7.00 – 15.00 hod.	
	Pečovatelská služba: PO – PÁ od 6.30 – 15.00 hod.	
	SO,NE dle potřeby klientů	

Využití služeb klienty v roce 2006, kapacita zařízení pro poskytování služby při zachování příslušných standardů a péče a počet neuspokojených klientů v roce 2006

	Typ služby	Celkový počet klientů služby v roce 206	Kapacita služby v roce 2006	Počet neuspoko-jených klientů v roce 2006
Slezská diakonie raná péče	dopravní služby	2	3	0
	stravování	20	20	0
	terénní péče - raná péče	8	6	2
	jiný typ služby: - denní stacionář	30	36	0
	- respitní péče	10	8	0
	Typ služby	Celkový počet klientů služby v roce 206	Kapacita služby v roce 2006	Počet neuspoko-jených klientů v roce 2006
Slezská diakonie Kanaan	volnočasové aktivity	Kanaan 75	20/den	0
	terénní program	Kontakt I. a II. 49	7/den	0
	sociální poradenství	Kontakt I. a II. 99	10/den	0
	Typ služby	Celkový počet klientů služby v roce 206	Kapacita služby v roce 2006	Počet neuspoko-jených klientů v roce 2006
Charita Bohumín	ústavní bydlení	26	18	29
	sociálně právní poradenství	650	700	0
	odlehčovací služby (pro seniory)	5	5	2
	hmotná pomoc sociálně slabým	2000	3000	0
	půjčování ošetřovatelských pomůcek	25	25	6
	Typ služby	Celkový počet klientů služby v roce 206	Kapacita služby v roce 2006	Počet neuspoko-jených klientů v roce 2006
Centrum mladé rodiny BOBEŠ	- zařízení služeb prevence soc. vyloučení - pro rodiče pečující o dítě předškol.věku	150 rodin		0
	- aktivity k podpoře aktivního trávení volného času rodin s dětmi předškol. věku	327 rodin		0
	- komplexní příprava těhotných žen k porodu a péči o dítě	55 rodin		0

	Typ služby	Celkový počet klientů služby v roce 206	Kapacita služby v roce 2006	Počet neuspoko-jených klientů v roce 2006
Domov důchodců a ústav pro dospělé Bohumín	- ústavní bydlení	148	148	

	Typ služby	Celkový počet klientů služby v roce 206	Kapacita služby v roce 2006	Počet neuspoko-jených klientů v roce 2006
Centrum sociálních služeb Bohumín přísp.org	- bydlení neústavní DPS	114	106	
	- chráněné bydlení	2	0	2
	- pečovatelská služba	350	neomezené	0
	- denní stacionář	21	25	0

KOMENTÁŘ:

Slezská diakonie Kanaan	terénní program: Kontakt I.a II.	celkový počet klientů za období od 15.11 2005 do prosince 2006
	sociální poradenství: Kontakt I.a II.	celkový počet klientů za období od 15.11 2005 do prosince 2006

4. Závěry

V prosinci 2006 a v lednu 2007 bylo v zařízeních, poskytujících sociální služby v Bohumíně, provedeno dotazníkové šetření, s cílem zjistit spokojenost uživatelů s poskytovanými sociálními službami. Průzkumu se zúčastnilo 498 uživatelů sociálních služeb. Z analýzy anonymních dotazníků vyplynuly poznatky o subjektivním hodnocení uživatelů poskytovaných služeb a o jejich potřebách.

Lze říci, že uživatelé jsou s úrovní sociálních služeb spokojeni. Nejvíce využívají služeb pečovatelské služby, senior klubu a domácí péče. Převážná část respondentů je klienty Domova důchodců.

Velmi spokojeni jsou se službami rodinných center Bobeš a Slůně. Jak lze z výsledku dotazníkového šetření dedukovat, velká část respondentů využívá seniorských služeb (senior klub) a současně navštěvuje (se svými vnuky) i rodinná centra a centra pro děti.

V otevřených otázkách dotazníku se mohli účastníci průzkumu vyjádřit ke kvalitě poskytovaných služeb.
Zde byli více kritičtější muži než ženy. Měli připomínky k přístupu pracovníků v sociálních službách a jejich dostupnosti. Ženy apelovaly na lepší dostupnost do zařízení, vylepšení interiéru sociálního zařízení a spolu s muži měli nejčastěji výhrady k výši finanční částky za poskytovanou službu.

Sociálních služeb více využívají ženy než muži. Jak vyplývá z komentářů, ženy navrhovaly rozšíření poskytovaných služeb o větší péči o děti a mládež , kluby pro mladé matky apod.

Muži by uvítali více společenských a kulturních aktivit pro seniory. Obě genderové skupiny se shodly v nedostatečné péči o lidi bez domova. Navrhovali rozšířit azylové zařízení o stravování pro sociálně slabé a bezprizorní občany, zřídit noclehárnu pro lidi bez domova apod.

Co se týče informovanosti, hledají informace u známých, kteří mají podobný problém. Velkou důvěru mají v pracovnících na Městském úřadu, odboru sociálních věcí a u svého lékaře.

Nezanedbatelná část respondentů by uvítala informační brožurky o sociálních službách, které město poskytuje a o novinkách v sociální péči.

Na závěr lze konstatovat, že uživatelé sociálních služeb mají zájem o poskytované služby, jsou s jejich úrovní spokojeni a drtivá většina nežádá jejich zásadní změny. Citlivě vnímají socio-demografické změny ve městě Bohumín a v komentářích navrhují možná řešení.

V druhé části dotazníkového průzkumu byla provedena analýza a hodnocení poskytovatelů sociálních služeb ve městě Bohumín.
Do průzkumu se zapojilo 6 organizací.

1. Slezská diakonie – raná péče
2. Slezská diakonie – Kanaan
3. Charita Bohumín

4. Občanské sdružení Centrum mladé rodiny Bobeš
5. Domov důchodců a ústav pro dospělé Bohumín, p. o.
6. Centrum sociálních služeb Bohumín, p.o.

Tabulky jsou doplněny komentářem, který koresponduje s výsledky. Každá oslovená organizace si volila svůj způsob sdělování informací, proto bylo jeho zpracovávání náročné. Některé otázky v dotazníku nevystihovaly podstatu činnosti každé organizace, proto si některé volily jiné odpovědi a některé zase ignorovaly.

Tabulkové zpracování výsledků je přehledné a komentář, uvedený pod tabulkou nebo přímo v tabulkách, je původní ! Získané informace jsou uvedeny tak, jak byly získány !

Z uvedených výsledků analýzy lze vyvozovat, že současní poskytovatelé sociálních služeb jsou vytíženi zejména při poskytování služeb seniorům a handicapovaným občanům.
Novější poskytovatelé dalších sociálních služeb nevstoupili zatím do podvědomí občanů města (služby pro nezaměstnané, nízkoprahové centrum, Tyflocentrum apod.), proto nejsou jejich služby využívané v plné míře. Podle návrhů o rozšíření některých sociálních služeb ze strany uživatelů, by mohly některé organizace svou činnost rozšířit a otevřít se tak širší klientele.

Zpracoval: Doc. Dr. Vojtěch Malátek, Csc. – metodik projektu

Výstupy pracovních skupin

1. Pracovní skupina pro krizové situace

1.1. Popis cílové skupiny a jejich potřeb

Základní údaje o cílové skupině uživatelů a službách

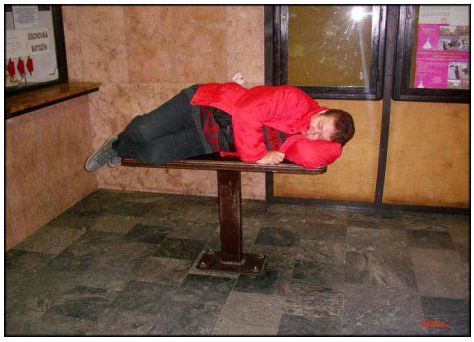

bezdomovec na nádraží

Muži, ženy, děti /bez omezení věku/ - ocitající se v krizové situaci /ztráta bydlení, domova, stav bez hygieny a stravy, bez financí a podpory/.

Hlavním cílem bylo zjistit a pojmenovat služby, které ve městě pro tyto lidi existují, případně najít ty, které bude potřeba zajistit a jakým způsobem.

Stanovení potřeb

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že nejsou služby pro oblast bezdomovectví (mužů, žen), na jedné straně se pak tyto osoby ocitají na pokraji nouze, jejich strádání je ohrožuje, také na druhé straně překážejí ostatním obyvatelům, případně v nich vyvolávají strach.

V Bohumíně se nachází pouze jedna služba /dle zákona/ naplňující okruh pomoci lidem v nouzové-krizové situaci. V Bohumíně schází noclehárna, centrum denních služeb pro tyto cílové skupiny, není zde domov na půli cesty ani azylový dům, není zde kontaktní centrum ani krizová pomoc lidem v krizové situaci. Je zde poradenská služba – občanská poradna a možnost „šatníku“ při Charitě Bohumín.

Nejčastější potřeby uživatelů

- v situaci „bez střechy nad hlavou“ je potřebou vykonání hygieny, případně potřeba jídla, poskytnutí přenocování v nouzi

- v situaci náhlé ztráty domova – přenocování na přechodnou dobu s hledáním možností „co dále“ /například ztráta bezpečí, týrání atp./
- navazuje potřeba poradenského vedení a pomoci – jak řešit tento stav – hledání zajištění dokladů, financí, podpory a motivace pro další samostatné fungování
- navazuje problém navýšení konzumace alkoholu, agresivní chování, obtěžování okolí, možnost ohrožení infekč.onemocněním, přenos mezi obyvatele

1.2. Přehled organizací poskytujících služby v dané oblasti

Organizace
Charita Bohumín – občanská poradna a šatník

1.3. Seznam členů pracovní skupiny

	Příjmení a jméno	Organizace
1.	Martina Pastuchová	Klinický psycholog-zdravotnictví
2.	Anna Thérová	Dětský diagnost.ústav Bohumín-školství
3.	Lucie Fábryová	Občanská poradna Charity Bohumín
4.	Jiřina Franková	Ped.psych.poradna-školství
5.	Daniela Kadlecová	MěÚ Bohumín – odbor sociální
6.	Alexandra Prečnerová	Zástupce uživatelů

1.4. Návrh konkrétních cílů

Pracovní skupina pro krizové situace definovala 5 střednědobých cílů, které doporučuje k realizaci v horizontu let 2007 – 2010.

Cíl	Název
Cíl 1	Vytvoření podmínek pro denní centrum pro lidi bez přístřeší
Cíl 2	Aktivní spolupráce s fungujícími noclehárnami a azylovými domovy v Ostravě a Karviné
Cíl 3	Dohoda o spolupráci s Občanskou poradnou
Cíl 4	Navázání spolupráce s dalšími subjekty – Nemocnice Bohumín, PČR, Městská policie
Cíl 5	Řešit problém nouzového noclehu osob bez přístřeší v Bohumíně

2. Pracovní skupina pro zdravotně postižené

2.1. Popis cílové skupiny a jejich potřeb

Základní údaje o cílové skupině uživatelů a službách

Salome - canisterapie

Osoby se zdravotním postižením – včetně osob s mentálním,tělesným, kombinovaným handicapem a osoby se smyslovým postižením – bez věkového omezení.

Hlavním cílem bylo zjistit současné existující možnosti pro tyto občany z Bohumína, především pokud jde o jejich běžné začlenění do komunitního systému města – s ohledem na jejich lidská práva .

Zároveň šlo o zjištění základních předpokladů , které je třeba naplnit, aby se tyto osoby mohly bez obtíží do běžné komunity zapojit.

Stanovení potřeb proběhlo na základě těchto procesů:

- **Z dotazníkového šetření v rámci projektu KP** vyplynulo, že v rámci současných poskytovaných sociálních služeb pro tuto oblast je patrná spokojenost s jejich kvalitou. Patrné jsou odkazy na chybějící služby: odlehčovací služby, asistenční služby, služby pro osoby s těžšími typy handicapu a imobilní.
- **Z pravidelného setkání členů pracovní skupiny** vzešlo mnoho dalších konkrétních kroků (viz níže).
- **Speciálním dotazníkovým šetřením** zaměřeným na bariéry byly zjištěny nedostatky v přístupnosti objektů a běžných zařízení (školy, zdravotnická zařízení, doprava).
- **Rozhovory s uživateli služeb a s rodiči dětí a mládeže s handicapem** - rovněž vzešly konkrétní potřeby (viz níže).

Výstupy členů pracovní skupiny :

Péče o lidi s handicapem – sociální služby:

- Jako nedostatečná se ukazuje nabídka služeb pro občany s těžšími formami handicapu, včetně kombinovaných postižení, kteří zůstávají v rodinách a nemají v Bohumíně možnost naplnit svůj čas, zlepšovat či udržovat své schopnosti a dovednosti, zapojit se do života komunity.
- Zcela specifickou skupinou, která „dorůstá“, jsou pak lidé s autismem. Problematika návazných služeb pro tyto mladé lidi je pak samostatnou kapitolou a vyžaduje značné nasazení a odbornou erudici .
- Pro dospívající a dospělé občany schází chráněné a podporované bydlení a zaměstnávání.

Zájmová sdružení, občanská sdružení a pobočky organizací pro osoby se zdravotním postižením

- Jako poměrně široce rozvinuté se jeví v Bohumíně fungování zájmových organizací a sdružení pro osoby se zdravotním postižením. Tato sdružení nabízejí alternativu, využití volného času, možnost prosazování zájmů apod. Často vzájemně spolupracují a prezentují se i pro veřejnost.
- Chybí možnost v rámci těchto subjektů „dosáhnout“ na finanční zdroje města a jasný klíč v systému přidělování prostředků těmto organizacím.

Zdravotnictví a osoby s postižením:

- Město je zřizovatelem Bohumínské městské nemocnice, a.s., která zajišťuje dostupnost péče pro všechny občany.
- Jako nedostatečné lze vnímat chybění pohotovostní služby pro děti, ale také chybějící kapacity odborných a specializovaných lékařů. Jde však o záležitost, kterou mohou výrazně ovlivnit svými postupy a záměry především zdravotní pojišťovny.

Školství a osoby s postižením:

- V Bohumíně existuje pouze jedno specializované samostatné školské pracoviště, které se zabývá problematikou dětí s handicapem, ostatní děti se speciálními potřebami jsou vzdělávány v rámci individuální a skupinové integrace na ZŠ – Zvláštní škola ze zákona zanikla. Patrné jsou nedostatečné kapacity pro další integraci a malá motivace škol pomoci daný problém řešit.
- Schází ucelený systém a výhled do budoucna pro vzdělávání dětí s handicapem.

Nejčastější potřeby uživatelů:

- rozšíření možností a zvýšení kvality vzdělávání dětí a mládeže s handicapem, dostupnost školského systému a zlepšení komunikace rodič vs.škola
- rozšíření nabídky sociálních služeb pro občany s těžšími formami handicapu, včetně kombinovaných postižení a imobilních občanů
- zřídit chráněné bydlení, podporované zaměstnávání nebo chráněné dílny - „ Co bude s našim dítětem, až tady nebudu, případně až onemocním nebo nebudu mít síly dále se o něj starat….“.
- služby osobní asistence (celé věkové spektrum)

2.2. Přehled organizací poskytujících služby v dané oblasti

Organizace
Město Bohumín – Centrum sociálních služeb(denní stacionář Domovinka a Pečovatelská služba)
Slezská diakonie – Denní stacionář Salome (pro děti)
Slezská diakonie – Odlehčovací služby Salome (pro děti)
Slezská diakonie – Raná péče Salome (pro rodiny s dětmi s handicapem)
DDaÚPD Bohumín – pobytové zařízení pro dospělé klienty

2.3. Seznam členů pracovní skupiny

	Příjmení a jméno	Organizace
1.	Jaroslava Krömerová	Slezská diakonie
2.	Jaroslava Hutníčková	DDaÚPD Bohumín
3.	Anna Oršulíková	Centrum soc.služeb
4.	Jindřiška Kučová	Centrum soc.služeb - Domovinka
5.	Jana Baronová	Sdružení pro mentálně postiženou mládež
6.	Soňa Pípová	Uživatel
7.	Blanka Ryšavá	Uživatel
8.	Hana Svárovská	Sdružení tělesně postižených, uživatel

2.4. Návrh konkrétních cílů

Pracovní skupina pro zdravotně postižené definovala 4 střednědobé cíle, které doporučuje k realizaci v horizontu let 2007 – 2010.

Cíl	Název
Cíl 1	Fungující ucelený školský systém pro děti a mládež s handicapem.
Cíl 2	Kvalitní sociální služby pro osoby s těžšími formami postižení včetně imobilních .
Cíl 3	Zlepšení komunikace a spolupráce mezi jednotlivými systémy a uživateli služeb.
Cíl 4	Podpora fungování svépomocných skupin a aktivit pro osoby se zdravotním postižením.

3. Pracovní skupina pro péči o starší občany

3.1. Popis cílové skupiny a jejich potřeb

Základní údaje o cílové skupině uživatelů a službách

senioři

Muži i ženy před i v důchodovém věku.

Seniorský věk je obvykle uváděn od věku 65 let. Jelikož důchodová hranice je v našem státě nižší než 65 let, mapovali jsme potřeby obyvatel i mladších. Také proto, že mladší občané mohou být zdravotně postižení a vyžadují, potřebují péči pobytového zařízení (např. ošetřovatelské oddělení, domov důchodců, pečovatelská služba a jiné).

Hlavním cílem bylo zjistit, jaké služby pro občany seniorského věku ve městě existují, co občané preferují, co chtějí a která služba chybí.

Stanovení potřeb

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že obyvatelé preferují péči v Domech s pečovatelskou službou, pečovatelskou službu doma a žádají zřízení asistenční služby. Péči v pobytovém zařízení nevylučují ale neupřednostňují, jsou s ní spokojeni, ale přednost dávají domácímu prostředí.

Chybí služby osobní asistence a klub důchodců, kde by mohli trávit aktivně volný čas.

Ojedinělá potřeba rozšíření rozvozu obědů (snad to byla nedostatečná informace pro zájemce o tuto službu)

Výstupy členů pracovní skupiny

- chybí poskytovatel přechodné – odlehčovací služby
  (v současné době tuto službu poskytuje pouze Charita Bohumín a to ve velice omezeném množství)
- chybí služby osobní asistence
- chybí denní centrum pro seniory, zaměřené na osobní hygienu
- chybí klub důchodců

3.2. Přehled organizací poskytujících služby v dané oblasti

Organizace
Charita Bohumín – dům pokojného stáří sv. Františka
Domov důchodců a ústav pro dospělé Bohumín
Centrum sociálních služeb Bohumín

3.3. Seznam členů pracovní skupiny

	Příjmení a jméno	Organizace
1.	Neudertová Marie	DD a ÚpD Bohumín
2.	Stoszková Krista	Charita Bohumín
3.	Somerlíková Marie	Centrum sociálních služeb Bohumín
4.	Merfortová Vlasta	Centrum sociálních služeb Bohumín
5.	Chorá Dagmar	DD a ÚpD Bohumín
6.	Veselý Zdeněk	Zástupce uživatele služby
7.	Obluková Věra	Zástupce uživatele služby
8.	Karásková Lenka	MěÚ Bohumín – odbor sociální

3.4. Návrh konkrétních cílů

Pracovní skupina pro péči o starší občany definovala 4 střednědobé cíle, které doporučuje k realizaci v horizontu let 2007 – 2010.

Cíl	Název
Cíl 1	Klub důchodců – zajištění provozu klubu
Cíl 2	Přechodné, odlehčovací pobyty – spolupráce s Bohumínskou městskou nemocnicí
Cíl 3	Osobní asistence v rámci Centra sociálních služeb
Cíl 4	Centrum osobní hygieny – vhodné prostory

4. Pracovní skupina pro Rodiny s dětmi

4.1. Popis cílové skupiny a jejich potřeb

Základní údaje o cílové skupině uživatelů a službách

CMR Bobeš

Rodiny s dětmi ve věku od narození do cca 18 let (do ukončení studia).

Hlavním cílem skupiny bylo zmapovat počet, stav a podmínky v zařízeních, poskytujících služby této cílové skupině obyvatelstva. Dále zjistit požadavky uživatelů na změny v nabídce, poskytování služeb, případně jejich další připomínky k fungování služeb v dané oblasti.

Stanovení potřeb – Potřeby této cílové skupiny byly pracovní skupinou monitorovány dotazníkovým šetřením v rámci komunitního plánování sociálních služeb, ale také byly prezentovány na jednotlivých schůzkách pracovních skupin, kde je předkládali členové skupin jako poznatek z denní praxe – styku s uživateli. Anketu, týkající se stavu chodníků pro matky s kočárky, zpracovalo Centrum mladé rodiny Bobeš. Podklady pro část ankety, týkající se připomínek rodičů s vozíčky, byly dodány uživateli služeb stacionáře Salome. Podnět pro přemístění dětské rehabilitace vzešel mj. na Klubu rodin s dítětem se zdravotním problémem při Centru mladé rodiny Bobeš.

Výstupy členů pracovní skupiny Rodiny s dětmi

Celkový souhrnný závěr skupiny - nabídka služeb pro rodiny s dětmi je dostačující.
Jsou nabízeny služby pro všechny věkové kategorie dětí, ale některé specificky zaměřené chybí.
Služby jsou nabízeny pro zdravé i handicapované děti a jsou poskytovány na dobré úrovni. Nabídka služeb je k dispozici během školního roku a částečně i v době prázdnin.

Práci a poznatky skupiny pro projekt komunitního plánování považujeme za velmi přínosnou z hlediska budoucí optimalizace nabídky služeb, jejich rozmístění, financování apod.

Podstatný je také rozsah potencionálních uživatelů – dětí ve věku do 18 let je v Bohumíně celkem 4332 (stav v r. 2006). Důležité z pohledu skupiny, je udržet stávající nabídku a úroveň služeb, s tendencí o rozšíření a vylepšování.

Nejčastější potřeby uživatelů :

- zařízení typu jeslí, poskytující denní pobyt pro děti věkové kategorie 0-3 roky, mezi rodiči je po tomto typu zařízení poptávka, není však zatím masivní
- zařízení pro starší děti a mládež, fungující na nízkoprahovém základě bez organizovaného programu, jen jako zařízení umožňující setkávání mládeže staršího školního věku
- chybí terénní sociální pracovníci pro tzv.sanaci rodin ze sociálně znevýhodněného prostředí. Terénní program, kdy sociální pracovník přichází do rodiny a pomáhá učit rodiče, aby zvládali rodinu, finance, docházku dětí do školy apod. Situace se neřeší tedy jen restrikcí - tj.odebráním dětí.

Současný stav nabídky služeb :

- **Dům dětí a mládeže** – v současné době přešla zřizovatelská funkce pod město Bohumín. Nabízí širokou nabídku cenově dostupných aktivit pro děti mladšího školního, staršího školního věku i dospělé. V nabídce však není žádná neorganizovaná aktivita – viz výše.

- **kluby při ZŠ** – Beník (ZŠ Dr.E. Beneše) a Krtek (ZŠ Masarykova) nejsou vedeny v síti škol jako školní kluby. Prostory jsou využívány pro volnočasové aktivity dětí.

- **mateřské školy** – ve městě je 10 MŠ. Pozitivní je prozatímně dostačují kapacita školek v centru (školky jsou naplněny), MŠ v okrajových částech města pociťují klesající počet dětí (mimo MŠ Starý Bohumín, MŠ Skřečoň – momentálně 100 % vytíženy). MŠ Nerudova nabízí specializované zaměření pro děti s logopedickým problémem. V roce 2006 se narodilo v Bohumíně 266 dětí (217 dětí v r. 2005) tj. roční nárůst o cca 20 %. Lze proto předpokládat zvýšený zájem o umístění v MŠ. Možné zlepšení a rozšíření v této oblasti by představovala nabídka alternativního typu MŠ.

- **mateřská centra–** v Bohumíně fungují 2 mateřská centra – Centrum mladé rodiny Bobeš (poskytovatel sociálních služeb) a Rodinné centrum Slůně. Výhodou pro matky je možnost výběru mezi zařízeními. Nesystematické je umístění ve stejné lokalitě, totožná cílová skupina klientů a jejich programová skladba. Taktéž se jeví problematické financování projektů se zaměřením na mateřská centra.
- Ministerstvo práce a sociálních věcí proto stanovilo v Akčním plánu na podporu rodin s dětmi (z roku 2006) pro období let 2006-2009 navrhované postupy v oblasti rodinné politiky na úrovni krajů a obcí. Mezi cíle patří např. koncepční zajištění rodinné politiky na úrovni obcí a krajů, Institucionální zajištění rodinné politiky na úrovni obcí a krajů, finanční zajištění rodinné politiky na úrovni obcí a krajů ad.

- **speciální typy služeb – pěstounská péče.** V rámci Bohumína a Rychvaldu, pro který město Bohumín vykonává přenesenou působnost, využívání této formy péče stále přibývá.

- **stav chodníků a komunikací ve městě pro rodiče s kočárky** je problematickou oblastí, kterou mapovalo v anketě mezi uživateli CMR Bobeš. Připomínky handicapovaných uživatelů s vozíčky zpracovalo v anketě CMR Bobeš ve spolupráci s uživateli stacionáře Salome.

- **špatná dostupnost služby – rehabilitace kojenců** umístěná v areálu nemocnice je problematika, na kterou upozornili uživatelé (mj. Klub rodin s dětmi se zdravotním problémem při CMR Bobeš), kteří docházejí na rehabilitaci s kojenci do nemocnice. Vzhledem k časté frekvenci rehabilitací v týdnu a odlehlosti služby od centra města, by bylo vhodné přemístit službu dostupněji klientům resp. do centra města.

4.2. Přehled organizací poskytujících služby v dané oblasti

Organizace
mateřské školy, základní školy, mateřská centra Bobeš a Slůně, Dům dětí a mládeže, odbor sociální města Bohumín

4.3. Seznam členů pracovní skupiny

	Příjmení a jméno	Organizace
1.	Petra Kalichová	Centrum mladé rodiny Bobeš
2.	Pavla Skokanová	vedoucí odboru školství, kultury a sportu MěÚ Bohumín
3.	Darina Burdová	Beník - volnočasový klub
4.	Miroslava Absolonová	MŠ Nerudova se speciálními třídami
5.	Ondřej Veselý	Dům dětí a mládeže Bohumín
6.	Vilma Urbančíková	Rodinné centrum Slůně
7.	Helena Babiszová	MěÚ Bohumín – odbor sociální

4.4. Návrh konkrétních cílů

Pracovní skupina Rodiny s dětmi definovala 5 střednědobých cílů, které doporučuje k realizaci v horizontu let 2007 – 2010.

Cíl	Název
Cíl 1	Realizovat a nadále podporovat stávající služby a aktivity.
Cíl 2	Zlepšit stav chodníků a komunikací pro rodiče s kočárky, vozíčky (bezbariérovost, přístupnost).
Cíl 3	Vyvolat jednání o možnostech lepší dostupnosti provozu rehabilitačního oddělení pro kojence - blíže do centra města.
Cíl 4	Podporovat vzdělávání uživatelů i poskytovatelů sociálních služeb dané skupiny.
Cíl 5	Pokračovat ve spolupráci jednotlivých služeb dané skupiny poskytovatelů.

5. Pracovní skupina pro menšiny

5.1. Popis cílové skupiny a jejich potřeb

Základní údaje o cílové skupině uživatelů a službách

Den dětí - romové

Při stanovování cílové skupiny byla stanovena jednoznačná propojenost s ostatními pracovními skupinami, ať už se jedná o skupinu rodiny s dětmi, skupinu prevence sociálně patologických jevů, či skupiny pro krizové situace. Pro potřeby komunitního plánování byla vyspecifikována cílová skupina, kterou tvoří:

- národnostní menšina polská,
- národnostní menšina řecká,
- národnostní menšina romská,

kdy největší potřeby byly zaznamenány ze strany romské národnosti, neboť zde je největším ohrožením sociální vyloučení této národnosti.

Jako sociální vyloučení označujeme proces, v jehož rámci je jedinci, skupině jedinců či komunitě výrazně znesnadňován, či zcela zamezován přístup ke zdrojům, pozicím a příležitostem, které umožňují zapojení do sociálních, ekonomických a politických aktivit majoritní společnosti.

Hlavním cílem bylo zajistit možnost vzájemného propojení, spolupráci menšin s majoritní většinou.

Můžeme konstatovat, že je zde fungující velmi dobrá spolupráce jak menšiny řecké, tak polské se zástupci města, a to při pořádání různých aktivit společenského a kulturního charakteru.

Stanovení potřeb – údaje byly získávány v rámci dotazníkového šetření a z rozhovorů s jednotlivými zástupci menšin v našem městě.

Výstupy členů pracovní skupiny- Řekové

Řecká obec Bohumín má za svůj cíl prohlubovat a rozšiřovat přátelství na bázi kulturní a společenské mezi českými občany, ale i ostatními menšinami.

Ukázat odlišnosti mezi národy na poli kulturním, tance a zvyklosti, tak na poli společenském.

Činnost obce zahrnuje tradiční zábavy při příležitosti svátků řecké republiky, setkání členů při různých akcích, pořádaných jak městem Bohumín, tak samotnou řeckou obcí, také výuku řeckých tanců souboru Nea Elpida , která vznikla z podnětu mladých členů.

Řecká menšina má v Bohumíně své místo a je v silném podvědomí občanů našeho města.

Výstupy členů pracovní skupiny- Poláci

Hlavním cílem Místních skupin PZKO (skupiny v Novém Bohumíně, Šunychlu a Záblatí) je všestranný rozvoj kultury a osvěty v návaznosti na tradice místní polské kultury a zároveň prezentace tradičních a současných hodnot polské kultury.

Výše uvedené menšiny (polská a řecká) mají vypracovány vlastní projekty, přičemž veřejně pořádaných akcí se může zúčastnit každý občan. Přínosem je udržování a další rozvoj řecké a polské kultury na území města Bohumína a reprezentace města v oblasti mezinárodní spolupráce v rámci EU.

Samotné potřeby těchto dvou menšin jsou spojené s odborem školství a kultury MěÚ Bohumín, a to v rámci spolupráce na tvorbě kulturních hodnot a prezentace.

Výstupy členů pracovní skupiny- Romové

Potřeby cílové skupiny ve vztahu k charakteru a možnostem poskytovaných služeb.

1. Bydlení – nezajištěné zázemí
2. Finance – zadluženost, exekuce
3. Zaměstnání – neochota nalézt zaměstnání, závislost na sociálních dávkách
4. Vzdělávání – možnosti rekvalifikace
5. Předsudky majoritní většiny vůči Romům

6. Podpora města pro komunitní centra (ul. P. Cingra ve St. Bohumíně a na ul. Drátovenské v Pudlově)
7. Romští poradci, terénní pracovníci

5.2. Přehled organizací poskytujících služby v dané oblasti

Organizace
Komunitní centrum, NZDM Kanaan Bohumín, Drátovenská 246
PZKO - Skřečoň, Záblatí, Nový Bohumín
Komunitní centrum, projekt KONTAKT BOHUMÍN
Občanská poradna v Bohumíně – zřizovatel Charita Bohumín
Řecká obec Bohumín

5.3. Seznam členů pracovní skupiny

	Příjmení a jméno	Organizace
1.	Stošek Radim	MěÚ Bohumín, koordinátor KP Bohumín
2.	Michalská Jana	PZKO, SŠ Bohumín
3.	Krosčen Dušan	Zastupitel města, zástupce romské menšiny
4.	Sdukos Michal	Vedoucí řecké obce Bohumín
5.	Gabryšová Marcela	Vedoucí odboru sociálního MěÚ Bohumín
6.	Radiňák Libor	Vedoucí odboru stavebního MěÚ Bohumín
7.	Křížová Martina	MěÚ Bohumín, odbor finanční

5.4. Návrh konkrétních cílů

Pracovní skupina Menšiny definovala 5 střednědobých cílů (4 se zaměřením na romskou menšinu), které doporučuje k realizaci v horizontu let 2007 – 2010.

Cíl	Název
Cíl 1	Začít vyjednávat možnosti pro terénní sociální práci a odborné sociální poradenství.
Cíl 2	Zahájit diskusi zúčastněných subjektů k problematice sociálního bydlení.
Cíl 3	V rámci problematiky zaměstnanosti podporovat a rozšiřovat nadále veřejně prospěšné práce.
Cíl 4	V oblasti vzdělávání hledat možnosti ke zvyšování kvalifikace (případně rekvalifikace) , hledat zdroje a partnery pro tyto záměry.
Cíl 5	Podporovat spolupráci menšin –např. formou multikulturních akcí.

6. Pracovní skupina prevence sociálně patologických jevů

6.1. Popis cílové skupiny a jejich potřeb

Základní údaje o cílové skupině uživatelů a službách

drogová závislost

- nepříznivá sociální situace (chudoba, úmrtí blízké osoby, ztráta bydlení, trvalého bydliště, přestěhování do jiného města – ztráta kamarádů, nové prostředí ve škole, v blízkosti domova, jiná státní příslušnost)
- problémy ve škole, v partě, ve vztahu, v zaměstnání
- nepříznivá rodinná situace (nefungující rodina, nepřiměřené chování rodičů, zanedbávající postoj rodičů k výchově, nedostatečné citové zázemí a psychická podpora v rodině,..)
- útěky z domova, ze školy, z výchovných zařízení
- psychicky a fyzicky týrané děti a mládež blízkými rodinnými příslušníky, či jinými osobami (učitel, trenér, „kamarád“, ...)
- předčasná sexuální aktivita (před způsobilostí k právním úkonům), nedostatečná informovanost o rizicích a následcích sexuálních praktik, promiskuita
- mládež se sklony k trestné činnosti, pachatelé trestných činů, oběti trestné činnosti
- mládež experimentující s drogami, nezletilí a mladiství užívající alkohol, cigarety, lehké drogy, apod.
- mládež bez smysluplného trávení volného času (nenavštěvují žádné organizované aktivity, ani je sami o sobě neprovozují, nemají žádné zájmy, koníčky a nevyhledávají je)

Hlavním cílem je založení nízkoprahového zařízení pro děti a mládež

Stanovení potřeb – mapováním členů pracovní skupiny, kteří mají zkušenosti s prevencí sociálně patologických jevů. Dále výsledky dotazníkového šetření.

Výstupy členů pracovní skupiny prevence sociálně patologických jevů

Nejčastější potřeby uživatelů:

- sociální služby (situační intervence, základní poradenství, zprostředkování návazné pomoci a další služby kontaktní práce)
- volnočasové aktivity, které vychází z vybavení a programů NZDM
- Streetwork – mládež je kontaktována venku, přímo v prostředí, kde se přirozeně pohybuje (na hřištích, v parcích, na sídlištích…)

6.2. Přehled organizací poskytujících služby v dané oblasti

Organizace
Komunitní centrum - Slezská diakonie
Občanská poradna – Charita Bohumín
Městská Policie Bohumín

6.3. Seznam členů pracovní skupiny

	Příjmení a jméno	Organizace
1.	Roman Brzezina	FS SCEAV v Bohumíně
2.	Kantorová Denisa	Komunitní centrum, Slezská diakonie
3.	Honysz Roman	Městská Policie Bohumín
4.	Ptáková Lenka	Masarykova ZŠ a MŠ, Bohumín
5.	Maňásková Dagmar	Církev Bratrská - Bohumín
6.	Wronová Iva	MěÚ Bohumín – odbor sociální
7.	Šutorková Kateřina	O. S. NET, K-Centrum Bohumín

6.4. Návrh konkrétních cílů

Pracovní skupina prevence sociálně patologických jevů definovala 5 střednědobých cílů, které doporučuje k realizaci v horizontu let 2007 – 2010.

Cíl	Název
Cíl 1	Podpora realizace stávajících služeb a aktivit
Cíl 2	Zřídit ve městě nízkoprahové zařízení pro děti a mládež
Cíl 3	Vytvoření denního centra pro lidi bez přístřeší
Cíl 4	Vytvoření dobrovolnického centra
Cíl 5	Zajištění provozu Poradny pro alkoholiky, gamblery, oběti domácího násilí apod.

Závěr

Výstupem z projektu Komunitního plánování sociálních služeb města Bohumína je dokument, který je výsledkem společné práce zástupců města Bohumína – zadavatele, poskytovatelů sociálních služeb a občanů – uživatelů sociálních služeb.

Realizační tým projektu „Komunitní plánování sociálních služeb v Bohumíně“ vyjadřuje poděkování všem lidem, organizacím a institucím, kteří se podíleli na jeho realizaci .

Velmi si vážíme každého praktického podnětu a „vidění v perspektivě“, které byly promítnuty do podoby tohoto materiálu.

Naše poděkování patří všem členům pracovních skupin, kteří se scházeli k řešení úkolů ve svém osobním volnu, za jejich podnětné zkušenosti a rady. Velký kus práce odvedli také občané města Bohumína při vyplňování dotazníků, jež se staly nezbytným podkladem pro proces komunitního plánování. Velmi důležitá byla fáze přípravy projektu a jeho prezentace, kterou zajistili pracovníci sociálního odboru města za pomoci ostatních organizací, poskytujících sociální služby v rámci města Bohumína. Rádi bychom tímto také vyjádřili poděkování za podporu a finanční spoluúčast vedení města Bohumína.

Budeme pokračovat v dalších krocích, které povedou ke zpracování kvalitního a do dalších let směřovaného střednědobého plánu rozvoje sociálních služeb ve městě Bohumín. Chceme i nadále pokračovat v informování občanů s cílem zapsat se do jejich povědomí. Podpoříme zapojování občanů do procesu rozhodování a ovlivňování života ve městě na úseku sociálních služeb.

Našim cílem je, aby tento materiál nebyl „neživý“, ale aby byl v případě potřeby „tvárný“. Aby s ním pracovali současní i případní další, noví poskytovatelé sociálních služeb ve městě, aby sloužil městu a jeho výkonným složkám při naplňování Zákona o sociálních službách a zároveň sloužil jako podklad pro zpracovávaný Strategický plán města Bohumína.

Bohumín, březen 2007

Kontakt:

Ing. Radim Stošek

koordinátor projektu komunitního plánování sociálních služeb města Bohumína

Telefon: 596 092 137, e-mail: stosek.radim@mubo.cz